

GHS mall för bibliografi och källhänvisningar

Akademiska arbeten kräver att all användning av källor redovisas. Redovisningen sker i form av källhänvisningar (noter) i brödtexten, kompletterad med en avslutande bibliografi (litteraturlista).

Källhänvisningar och bibliografi behöver följa enhetliga system. Två vanliga internationella system är Oxford och Harvard. Den huvudsakliga skillnaden mellan dessa är att Harvardsystemet anger källhänvisningar med författarnamn och utgivningsår, medan Oxfordsystemet ger mer detaljerade uppgifter. Systemen ska givetvis inte blandas. Båda systemen finns i flera varianter. Den exakta tillämpningen av dessa generella system utformas därför lokalt på olika sätt.

EHS mall för bibliografi och källhänvisningar utgår från Oxford- och Harvardsystemen. I denna mall presenteras exempel på hur olika typer av källor redovisas i PM och uppsatser. De här anvisningarna gäller när du skriver på svenska. Rådgör med din lärare om du skriver på engelska.

A. Bibliografi (litteraturlista)

Bibliografi (litteraturlista) är nödvändig när Harvardsystemet används för referenser. När Oxfordsystemet används är bibliografi inte alltid nödvändig, eftersom fullständiga bibliografiska uppgifter förekommer i den första fotnoten där ett verk omnämns. I en uppsats bör ändå en litteraturlista finnas med för överskådlighetens skull.

Exemplen nedan är utformade enligt Harvardsystemet. En bibliografi enligt Oxfordsystemet skiljer sig endast genom att årtalet placeras efter förlagets namn med ett kommatecken mellan (gäller bok, bokkapitel), eller efter upplagens nummer inom parentes (gäller tidskriftsartikel). Det är alltså inte svårt att anpassa posterna nedan till Oxfordsystemet. I avdelning C2 ges några exempel enligt Oxfordsystemet.

Använd ”omvänt indrag” för rad två och efterföljande rader, som i exemplen nedan. Litteraturposterna ska redovisas i alfabetisk ordning.

Bibliografier innehåller ibland underavdelningar, till exempel

- Primära källor
- Lexika, uppslagsverk och encyklopedier
- Sekundärlitteratur
- Etc.

Utformning och rubricering av sådana underavdelningar kan skilja sig mellan olika ämnesområden. Hör med din lärare / handledare vad som gäller i ditt fall.

A1. Böcker och bokkapitel

Grundregeln för böcker är följande: Efternamn, Förnamn, årtal. *Boktitel*. Förlagsort: Förlag. Observera att det är förlagsorten som gäller, inte tryckorten. Förlagen kan trycka böcker över hela världen på många olika tryckerier. De uppgifterna ska inte tas med. Även om förlaget

nedan formellt heter Voghel förlag AB, så skrivs inte ”förlag AB” ut. (Ett undantag är till exempel förlag som benämns efter institutioner.)

Exempel:

Anka, Arne, 2012. *En quackares dagbok*. Stockholm: Voghel.

Böcker kan ha undertitlar, höra till serier, vara en volym av flera, eller ha flera upplagor. Då anges dessa på följande sätt. Observera att rubrik och underrubrik skiljs åt med kolon.

Exempel:

Anka, Arne, 2014. *En quackares dagbok: vaga rännstensminnen*, vol. 2. Klassiska dagböcker 7. 2 uppl. Stockholm: Voghel.

När en bok har flera författare anges dessa efter varandra. När en bok har fler än tre författare används m.fl.

Exempel:

Anka, Arne & Gås, Gertrud & Mås, Maja, 2006. *Med fjädrar och simhud i Vällingby*. Bevingade förortsstudier 6. Stockholm: Voghel.

Anka, Arne m.fl., 2007. *Tippen som problem och resurs*. Stockholm: Bromma folkhögskolas förlag.

Detta gäller när flera författare skrivit en bok tillsammans, eller skrivit var sitt kapitel i en bok. När en bok däremot är en samlingsvolym med en eller flera redaktörer, och innehåller artiklar av många olika författare, så finns två alternativ.

Om hela boken refereras till gör du så här.

Exempel:

Anka, Arne & Gås, Gertrud (red.), 1999. *Sjöfåglar i storstaden*. Göteborg: Havsbandet.

Om däremot enstaka artiklar hänvisas till så listas dessa under respektive författarnamn och artikelns sidomfång anges sist. Observera att artikelrubriker inte kursiveras. Det gör däremot den publikation som artikeln ingår i.

Exempel:

Mås, Maja, 1999. Kloakfiske vid översvämning. I: Anka, Arne & Gås, Gertrud (red.), *Sjöfåglar i storstaden*. Göteborg: Havsbandet. S. 23–37.

A2. Tidskriftsartiklar och dagstidningar

Tidskriftsartiklar refereras på liknande sätt som artiklar i samlingsvolymen. Grundregeln för tidskriftsartiklar är följande: Efternamn, Förnamn, årtal. Artikelrubrik. I: *Tidskriftstitel* årgång. S. §§–§§. Observera att tidskriftens volymnummer följer direkt på tidskriftstiteln.

Exempel:

Trut, Tore, 1984. Att hålla eller inte hålla – det är frågan: en studie i talträngdhet. I: *Mistluren* 43. S. 435–458.

För dagstidningar tillämpas en liknande form.

Exempel:

Scoop, Olle, 2012. Kalabalik i Falun: ankor invaderade radiohuset. I: *Dagens Nyheter* 30.2.2012.

A3. Riksdagstryck

För de följande tre kategorierna (Riksdagstryck, Lagar och författningar samt SOU och Ds) kan en förenklad variant användas.

För riksdagstryck, använd följande modell: Typ riksdagsår:nummer. Eventuell titel.

Exempel:

Riksdagen: Proposition 2006/07:126. *Tillsyn över hundar och katter.*

Riksdagen: Betänkande 2006/07: KrU2. *Museer.*

Riksdagen: Protokoll 2013/14:65. 2014. *Onsdagen 5 februari.*

A4. Lagar och författningar

För lagar och författningar, inkludera SFS-nummer eller motsvarande, titel på lagen, samt om möjligt utgivningsort och utgivare. Om det behövs för att skilja till exempel lagar från olika länder åt skrivs landets namn i början av hänvisningen (eftersom landet utgör författare i detta sammanhang).

Exempel:

SFS 1998:204. *Personuppgiftslag.* Stockholm: Riksdagen.

SOSFS 2005:13. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om fredstida katastrofmedicinsk beredskap och planläggning inför höjd beredskap.* Stockholm: Socialstyrelsen.

UNCRC 1989:9. UNICEF.

CEDAW/C/RWA/CO/6, 2009. *Committee on the Elimination of Discrimination against Women, Draft Concluding Observations, forty-third session, 19 January – 6 February 2009.*

A5. SOU och Ds

SOU och Ds behandlas som en rapport, med organisation som författare, om det finns en tydlig kommitté eller liknande som utfört utredningen. Saknas detta behandlas de som en skrift utan författare.

Exempel:

Miljöräkenskapsutredningen, 1991. *Räkna med miljön! Förslag till natur- och miljöräkenskaper.* Bilagedel. Stockholm: Allmänna förlaget.

SOU 2002:71. Person säkerhetsutredningen. *Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer: delbetänkande.*

Ds 2011:2. *Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen.*

A6. Engelska exempel

Hittills har vi gett svenska exempel. Svenska titlar inleder endast första ordet med stor bokstav. Undantag är förstås ord som vanligen inleds med stor bokstav, till exempel egennamn. Detta gäller titlar på ganska många språk. Tyska titlar inleder substantiv och pronomen med stor bokstav. Engelska titlar inleder alla ord utom prepositioner, artiklar och vissa småord med stor bokstav. Notera också att amerikanska förlagsorter (utom välkända, som New York, Chicago, Los Angeles, osv.) ofta kompletteras med uppgift om delstaten, antingen utskrivet eller i förkortning. Det finns flera förkortningssystem. Enklast är att använda postkodsförkortningarna. Rådgör med din lärare.

Exempel:

Duck, Donald, 1948. *A History of Myself: Nothing to Laugh at*. Buffalo, NY: Niagara Press.

I ett fall som detta, anges förlaget Niagara Press med sitt fulla namn. Hade förlaget hetat till exempel Bill & Bull Printing Press Ltd så anges bara Bill & Bull. I vissa fall, som med Niagara Press, eller Oxford University Press, så fungerar inte detta. Utan ”Press” skulle någon i dessa fall kunna missta sig och tro att vattenfallet, orten eller universitetet gett ut boken. Vissa typer av böcker och artiklar är lite speciella. Bibelkommentarer är inte alltid lätta att ange på rätt sätt. De hör ofta till kommentarserier. Kom ihåg att serien inte är boktiteln utan följer okursiverad efter boktiteln, även om det på bokens framsida ser ”tvärtom” ut. I vissa serier är volymerna numrerade, i andra inte.

Exempel:

Dunn, James D. G., 1988. *Romans 1–8*. Word Biblical Commentary 38A. Dallas, TX: Word Books.

Collins, Adela Yarbro, 2007. *Mark: A Commentary*. Hermeneia. Minneapolis, MN: Fortress.

Vissa bibelkommentarer, ofta flerbandsverk, innehåller kommentarer till olika bibelböcker, skrivna av olika författare, i samma volym. Dessa behandlas som artiklar i samlingsvolym.

Exempel:

Perkins, Pheme, 2000. Ephesians. I: Keck, Leander E. (red.), *New Interpreter's Bible*, vol. 11. Nashville, TN: Abingdon. S. 351–466.

A7. Uppslagsverk, ordböcker och lexika

Ett annat specialfall är artiklar i uppslagsverk av olika slag. *Signerade* artiklar i uppslagsverk och ordböcker anges under författarnamnet, precis som artiklar i en samlingsvolym. Är uppslagsverket dessutom ett standardverk i ämnet så kan vedertagna förkortningar användas.

Exempel:

Svahn, Sune S., 2005. Flyttfåglar. I: Anka, Arne m.fl. (red.), *Litet fågelllexikon*. Enköping: Twitter & Pick. S. 76–78.

Corvus, Carin, 2003. Kråkfåglar. I: *NE* 4. S. 235–236.

Wright, David P., 1992. Unclean and Clean. I: *ABD* 6. S. 729–741.

Dahn, Karl, 1978. ὀρέω. I: Brown, Colin (red.), *New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 3. Exeter: Paternoster. S. 511–518.

NE = Nationalencyklopedin; *ABD* = Anchor Bible Dictionary; *New International Dictionary of New Testament Theology* förkortas *NIDNTT*. Se vidare under A9.

Uppgifter från lexika och vissa ordböcker är ofta *osignerade*. I dessa fall anges lexikonet eller ordboken i sin helhet.

Exempel:

A Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature. 1903. Red. Marcus Jastrow. 2 vol. Leipzig: W. Drugulin, Oriental Printer.

A Greek-English Lexicon. 1940. Red. Henry George Liddell & Robert Scott & H. S. Jones. 9 uppl. Oxford: Clarendon.

A8. Bibelöversättningar och textutgåvor

Ange bibelöversättningar och textutgåvor enligt samma modell som samlingsvolymerna:

Exempel:

Bibel 2000: Bibelkommissionens översättning. 2001. Utg. av Svenska Bibelsällskapet. Stockholm: Verbum.
Holy Bible: New Revised Standard Version with the Apocrypha. 1989. Utg. av Division of Christian Education of the National Council of Churches of Christ in the United States of America. San Francisco, CA: Harper Bibles.
Novum Testamentum Graece. 2012. Utg. av Eberhard Nestle & Kurt Aland. 28 rev. uppl. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung.

A9. Förkortningar

I en uppsats med många källor kan det vara praktiskt att använda vedertagna förkortningar inte bara för uppslagsverk, utan också för tidskrifter, serietitlar och kommentarserier. Hör med din lärare vilka förkortningar som är gängse i ditt ämne.

Exempel:

Kazen, Thomas, 2014. The Role of Disgust in Priestly Purity Law: Insights from Conceptual Metaphor and Blending Theories. I: *JLRS* 3. S. 62–92.
Kazen, Thomas, 2013. *Scripture, Interpretation, or Authority? Motives and Arguments in Jesus' Halakic Conflicts*. WUNT 320. Tübingen: Mohr Siebeck.
Dunn, James D. G., 1988. *Romans 1–8*. WBC 38A. Dallas, TX: Word Books.

I sådana fall är det lämpligt att placera en förkortningslista i anslutning till uppsatsens innehållsförteckning.

A10. Flera verk samma år

Om flera böcker eller artiklar av samma författare har publicerats ett och samma år särskiljs de med a, b, c, och så vidare.

Exempel:

Anka, Arne, 2012a. *En quackares dagbok*. Stockholm: Voghel.
Anka, Arne, 2012b. *Röster från andra sidan*. Göteborg: Havsbandet.
Anka, Arne, 2012c. Dysfunktionella migrationsmönster bland måsfåglar i Malmköping med omnejd. I: *Mistluren* 71. S. 32–44.

Detta gör det enkelt att referera till de olika verken i noterna när Harvardsystemet används, se nedan under rubriken ”Referenser”.

A11. Elektroniska media

Elektroniska media är en historia för sig. Om en elektronisk utgåva av en bok eller artikel har *samma sidnumrering* som den tryckta versionen så hänvisas enbart till den tryckta källan. Om det du läser *bara finns tillgängligt* på nätet eller om den elektroniska versionen du läst *har annan sidnumrering* än den tryckta, så refererar du till den elektroniska versionen av dokumentet. Men om du har källan tillgänglig även i tryckt form så är det bäst att referera till den tryckta versionens sidnumrering.

Om en hemsida har en författare så anges denna. Om publiceringsår finns så anges detta, annars ”u. å.” (utan årtal). För nyhetssajter ska fullständigt publiceringsdatum anges. Om hemsidan inte har författare ska dess titel anges först, vid behov även undertitel (till exempel ”Jewish Encyclopedia: Mishna”). Ange hemsidadressen till den undersida som du refererar till, samt vilket datum du läste sidan.

Exempel:

Elektronisk bok med annan paginering än den tryckta versionen:

Anka, Arne, 2012a. *En quackares dagbok*. Stockholm: Voghel. Kindle edition.

Artikel på hemsida utan paginering:

Anka, Arne, 2013. Passivt-aggressivt syndrom. I: *Mistluren* 72. <http://free.mistluren.se/artiklar/passaggr.html>. Hämtad 1.1.2015.

Artikel i pdf-form med paginering, ej tillgänglig i tryckt form:

Anka, Arne, 2015. Monarkins upp- och nedgångar. I: *Nättidningen* 4. S. 7–14. <http://free.nattidningen.se/pdf/monupp01.pdf>. Hämtad 1.3.2015.

Hemsida med författare och publiceringsår:

Anka, Arne, 1999. Arnes blogg: Död åt måndagar! <http://arnesblogg.blogg.is.se/dod-at-mandagar.html>. Hämtad 1.1.2015.

Hemsida utan författare och publiceringsår:

Arnes blogg: Död åt måndagar!, u.å. <http://arnesblogg.blogg.is.se/dod-at-mandagar.html>. Hämtad 1.1.2015.

Nyhetsartikel:

Anka, Arne, 2007. Dagens ris går till mina polare! I: *Malmköpingsbladet* 14.3.2007. <http://www.mkb.se/art/122453453.html>. Hämtad 1.1.2015.

Mjukvara:

BibleWorks, 2007. Norfolk: BibleWorks Ltd.

A12. Radio- och TV-program, föredrag på nätet

Ange titel, årtal, radio/TV-bolag eller motsvarande som står för utsändningen av programmet, datum och klockslag för ursprunglig utsändning, samt länk till webbplats eller direkt till programmet (om sådan finns). För äldre, ännu tillgängliga, program kan till exempel uppgift om sändningstid saknas. Då behöver du inte leta efter den informationen. Skapa källhänvisningen med hjälp av den information som finns på den plats där du hittade programmet.

Exempel:

Makt och maktlöshet. 2015. UR Play, Kunskapskanalen, 9 april, 15:30. <http://urplay.se/Produkter/181494-Var-samiska-kamp-Makt-och-maktloshet>. Hämtad 1.7.2015.

UR Samtiden – Hur kan utåtagerande barn bemötas? 2011. Kunskapskanalen. <http://uraccess.se/products/162607>. Hämtad 1.1.2015.

Satyarhi, Kailash, 2015. How to make peace? Get angry [online]. TED talks, mars. http://www.ted.com/talks/kailash_satyarhi_how_to_make_peace_get_angry. Hämtad 5.3.2015.

A13. Personlig kommunikation

Till personlig kommunikation räknas information som du fått via t.ex. e-postbrev, telefonsamtal, intervjuer, föreläsningar etc. Du ska alltid ha tillstånd från personen i fråga innan du refererar och har anonymitet utlovats måste ett sådant löfte hållas.

Exempel:

Nordquist, Kjell-Åke, utbildningsledare vid Teologiska högskolan Stockholm, 2015. Intervju 13.11.2015.

B. Källhänvisningar (noter)

All källanvändning redovisas i referenser. När flera referenser ges i samma not separeras dessa med semikolon. Du bör ange exakta sidhänvisningar. Använd inte f., ff., eller liknande. Referenser kan antingen följa Harvardsystemet eller Oxfordsystemet. Fråga alltid din lärare vad som gäller i kursen eller rådgör med din handledare vad som är lämpligast för din uppsats.

B1. Oxford

Referenser enligt Oxfordsystemet är omständligare än Harvard. De anges vanligen som fotnoter. Första gången ett verk refereras så ska alla uppgifter anges.

Exempel

Många forskare menar att sjöfåglar anpassar sig osedvanligt snabbt till förändringar i den yttre miljön.¹ Detta gäller inte minst på matförsörjningens område, där lokala faktorer kan spela stor roll.² Ett exempel på detta är avfallshantering, som ofta påverkar beteendemönstren hos hela populationer.³

När samma verk återkommer i efterföljande fotnoter så anges endast efternamn och korttitel. Se till att använda samma korttitel varje gång. Undvik *ibid.* eller *idem/eadem* för att hänvisa till föregående not, eftersom det kan skapa oklarheter och lätt blir fel, i synnerhet när en text bearbetas och nya noter tillkommer.

Exempel

Upprepade studier visar att antalet häckande par i anslutning till nyanlagda avfallsanläggningar ökar, medan sjöfågelbeståndet i närliggande vattendrag minskar.⁴ Dessutom uppvisar måsar och trutar i andra generationen och framåt sämre generella fiskeförmågor.⁵

All extra information utom volymen, det vill säga seriens titel och volymnummer, upplagan, och så vidare, placeras inom samma parentes som förlagsort och förlag. Uppgifterna skiljs åt med semikolon. Vår vän Arnes andra upplaga refereras i en första fotnot så här.⁶ Efterföljande hänvisningar till samma verk är enklare.⁷ En artikel i en samlingsvolym redovisas i den fotnot den först hänvisas till på detta vis.⁸ I efterföljande noter gäller samma enkla form som tidigare.⁹ För en bibelkommentar kan första fotnoten komma att se ut så här,¹⁰ och efterföljande hänvisningar till samma verk så här.¹¹

Signerade artiklar i uppslagsverk refereras i den första noten med uppslagsverkets titel i förkortning.¹² I efterföljande noter räcker efternamn, förkortning och sidhänvisning.¹³ Lexika

¹ Arne Anka & Gertrud Gås (red.), *Sjöfåglar i storstaden* (Göteborg: Havsbandet, 1999), s. 135–137.

² Arne Anka m.fl., *Tippen som problem och resurs* (Stockholm: Bromma folkhögskolas förlag, 2007), s. 236.

³ Arne Anka, Dysfunktionella migrationsmönster bland måsfåglar i Malmköping med omnejd, i *Mistluren 71* (2012), s. 32–44, här s. 38–40.

⁴ Anka & Gås, *Sjöfåglar*, s. 138; Anka m.fl., *Tippen*, s. 238.

⁵ Anka, Dysfunktionella migrationsmönster, s. 39.

⁶ Arne Anka, *En quackares dagbok: vaga rännstensminnen*, vol. 2 (Klassiska dagböcker 7; 2 uppl.; Stockholm: Voghel, 2014), s. 44.

⁷ Anka, *Dagbok*, vol. 2, s. 45.

⁸ Maja Mås, Kloakfiske vid översvämning, i Arne Anka & Gertrud Gås (red.), *Sjöfåglar i storstaden* (Göteborg: Havsbandet, 1999), s. 23–37.

⁹ Mås, Kloakfiske, s. 35.

¹⁰ James D. G. Dunn, *Romans 1–8* (WBC 38A; Dallas, TX: Word Books, 1988), s. 233.

¹¹ Dunn, *Romans 1–8*, s. 235.

¹² Karl Dahn, ὀπάω, *NIDNTT* 3:511–518.

¹³ Dahn, *NIDNTT* 3:511–518.

och ordböcker med osignerade uppgifter, anges i bibliografin i sin helhet (se ovan, A.4), och refereras med samma förkortning vid första omnämnandet och i efterföljande noter.¹⁴ Använd vedertagna förkortningar.

Om elektroniska media har annan sidnumrering än tryckt version så är det alltid bäst att hänvisa till den senare. När en tryckt version inte finns eller inte är tillgänglig så anges istället för instabila sidnummer kapitel eller avsnittsrubriker. Vår väns dagbok i första upplagens Kindle-version refereras första gången på följande sätt i fotnoten.¹⁵ I efterföljande fotnoter refereras samma verk med efternamn och korttitel, samt hänvisning till rätt kapitel.¹⁶ För dokument som laddas ned direkt från nätet anges URL-adress och access-datum i första referensen.¹⁷ Även i detta fall ser hänvisningar i efterföljande noter likadana ut som för en tryckt källa.¹⁸ Hemsidor refereras till enligt följande, beroende på om författare och publiceringsår finns;¹⁹ nyhetssiter så här;²⁰ efterföljande referenser så så här.²¹

B2. Harvard

Harvardsystemet är enklare. Källan anges med författarens efternamn, årtal och (i förekommande fall) kolon och sidhänvisning. Systemet kan användas på två sätt, antingen i noterna eller inom parentes i själva brödtexten. Om hänvisningen anges direkt efter författarnamnet inom parentes i brödtexten så behöver namnet inte upprepas.

Exempel:

Många forskare menar att sjöfåglar anpassar sig osedvanligt snabbt till förändringar i den yttre miljön (Anka & Gås 1999:135–137). Detta gäller inte minst på matförsörjningens område, där lokala faktorer kan spela stor roll (Anka m.fl. 2007:236). Anka (2012c) ger som exempel på detta avfallshanteringen, vilken ofta påverkar beteendemönster hos hela populationer.

När du refererar till lagar och konventioner i brödtexten så använder du gängse förkortningar.

Exempel:

I Personuppgiftslagen (SFS 1998:204) stadgas att...

Bakgrunden till socialstyrelsens föreskrifter om katastrofmedicinsk beredskap (SOU 2002:71, 3) var bland annat...

I FNs konvention om barnets rättigheter (UNCRC 1989:9) fastslås att barn inte ofrivilligt får skiljas från sina föräldrar utom i fall då...

I längre skrivuppgifter och uppsatser används vanligtvis fotnoter, men praxis växlar mellan olika ämnesområden.

¹⁴ LSJ⁹, s.v. ὀράω; Jastrow, s.v. יָרָא, הִרְאָה.

¹⁵ Arne Anka, *En quackares dagbok* (Stockholm: Voghel, 2012), Kindle edition, kap. 3, Fjäderlös i Finspång.

¹⁶ Anka, *Dagbok*, kap. 4, En oplockad gås.

¹⁷ Arne Anka, Dysfunktionella migrationsmönster bland måsfåglar i Malmköping med omnejd, i *Mistluren* 71 (2012), s. 32–44. <http://free.mistluren.se/pdf/dysmig01.pdf>, hämtad 1.1.2015.

¹⁸ Anka, Dysfunktionella migrationsmönster, s. 39.

¹⁹ Arne Anka, Arnes blogg: Död åt måndagar! (1999), <http://arnesblogg.blogg.is.se/dod-at-mandagar.html>, hämtad 1.1.2015; Arnes blogg: Död åt måndagar! (u.å.), <http://arnesblogg.blogg.is.se/dod-at-mandagar.html>, hämtad 1.1.2015.

²⁰ Arne Anka, Dagens ris går till mina polare! i *Malmköpingsbladet* (14.3.2007), <http://www.mkb.se/art/122453453.html>, hämtad 1.1.2015.

²¹ Anka, Död åt måndagar!; Död åt måndagar!; Anka, Dagens ris.

Exempel:

Många forskare menar att sjöfåglar anpassar sig osedvanligt snabbt till förändringar i den yttre miljön.²² Detta gäller inte minst på matförsörjningens område, där lokala faktorer kan spela stor roll.²³ Anka ger som exempel på detta avfallshanteringen, vilken ofta påverkar beteendemönster hos hela populationer.²⁴

Exempel:

I Personuppgiftslagen²⁵ stadgas att...

Bakgrunden till socialstyrelsens föreskrifter om katastrofmedicinsk beredskap²⁶ var bland annat...

I FNs konvention om barnets rättigheter fastslås att barn inte ofrivilligt får skiljas från sina föräldrar utom i fall då...²⁷

Harvardssystemet används på samma sätt (efternamn, publiceringsår och i förekommande fall sidnummer) för tryckta böcker och artiklar, liksom för elektroniska källor med både författare och publiceringsår. Osignerade uppgifter från lexika och ordböcker hanteras på samma sätt som i Oxfordsystemet. Bibelöversättningar anges med vedertagna förkortningar.

Exempel:

I text: (Anka 1999); i not: Anka 1999.

I text: (LSJ⁹, s.v. ὀπάω); i not: LSJ⁹, s.v. ὀπάω.

I text: (Jastrow, s.v. ראי, הָרָא); i not: Jastrow, s.v. ראי, הָרָא.

I text: (B2000); i not: B2000.

I text: (NRSV); i not: NRSV.

Elektroniska media utan författare och/eller publiceringsår anges med korttitel, så att posten lätt går att hitta i litteraturlistan.

Exempel:

I text: (Anka, Död); i not: Anka, Död. [publiceringsår saknas]

I text: (Arnes blogg); i not: Arnes blogg. [både författare och publiceringsår saknas]

B3. Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det betydligt enklare att använda Harvardssystemet än Oxfordsystemet för referenser. Läsaren får mindre information om källorna i själva texten eller i noterna, men all information är tillgänglig i bibliografen/litteraturlistan på slutet.

Ett ytterligare alternativ är slutnoter. De fungerar precis som fotnoter, men placeras sist, efter brödtexten. Rådgör alltid med din lärare om vilket system du ska använda i en given skrivuppgift.

²² Anka & Gås 1999:135–137.

²³ Anka m.fl. 2007:236.

²⁴ Anka 2012c.

²⁵ SFS 1998:204.

²⁶ SOU 2002:71, 3.

²⁷ UNCRC 1989:9.

C. Bibliografiska exempel

C1. Harvardsystemet

Här finns alla bibliografiska exempel samlade som vi diskuterat ovan. De är uppställda enligt Harvardsystemet. Ibland är underrubriker befogade. Underrubriker kan hanteras på olika sätt beroende på ämnesområdet och på skrivuppgiftens karaktär. Detta är bara ett exempel. Rådgör alltid med din lärare eller handledare.

Primärtexter

Bibel 2000: Bibelkommissionens översättning. 2001. Utg. av Svenska Bibelsällskapet. Stockholm: Verbum.

Holy Bible: New Revised Standard Version with the Apocrypha. 1989. Utg. av Division of Christian Education of the National Council of Churches of Christ in the United States of America. San Francisco, CA: Harper Bibles.

Novum Testamentum Graece. 2012. Utg. av Eberhard Nestle & Kurt Aland. 28 rev. uppl. Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung.

Lagar, riksdagstryck, utredningar och konventioner

CEDAW/C/RWA/CO/6, 2009. *Committee on the Elimination of Discrimination against Women, Draft Concluding Observations, forty-third session, 19 January – 6 February 2009.*

Ds 2011:2. *Avskaffande av den obligatoriska byggfelsförsäkringen.*

Miljöräkenskapsutredningen, 1991. *Räkna med miljön! Förslag till natur- och miljöräkenskaper.* Bilagedel. Stockholm: Allmänna förlaget.

Riksdagen: Betänkande 2006/07: KrU2. *Museer.*

Riksdagen: Proposition 2006/07:126. *Tillsyn över hundar och katter.*

Riksdagen: Protokoll 2013/14:65. 2014. *Onsdagen 5 februari.*

SFS 1998:204. *Personuppgiftslag.* Stockholm: Riksdagen.

SOSFS 2005:13. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om fredstida katastrofmedicinsk beredskap och planläggning inför höjd beredskap.* Stockholm: Socialstyrelsen.

SOU 2002:71. *Personsäkerhetsutredningen. Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer: delbetänkande.*

UNCRC 1989:9. UNICEF.

Uppslagsverk och lexika

A Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature. 1903. Red. Marcus Jastrow. 2 vol. Leipzig: W. Drugulin, Oriental Printer.

A Greek-English Lexicon. 1940. Red. Henry George Lidell & Robert Scott & H. S. Jones. 9 uppl. Oxford: Clarendon.

New International Dictionary of New Testament Theology. 1975–1985. Red. Colin Brown. 4 vol. Grand Rapids, MI: Zondervan.

Theologisches Wörterbuch zum Alten Testament. 1973–2001. Red. G. J. Botterweck & Helmer Ringgren & H.-J. Fabry. 10 vol. Stuttgart: W. Kohlhammer.

Mjukvara

BibleWorks, 2007. Norfolk: BibleWorks Ltd.

Sekundärlitteratur

- Anka, Arne, 1999. Arnes blogg: Död åt måndagar! <http://arnesblogg.blogg.is/se/dod-at-mandagar.html>. Hämtad 1.1.2015.
- Anka, Arne, 2007. Dagens ris går till mina polare! I: *Malmköpingsbladet* 14.3.2007. <http://www.mkb.se/art/122453453.html>. Hämtad 1.1.2015.
- Anka, Arne, 2012a. *En quackares dagbok*. Stockholm: Voghel.
- Anka, Arne, 2012a. *En quackares dagbok*. Stockholm: Voghel. Kindle edition.
- Anka, Arne, 2012b. *Röster från andra sidan*. Göteborg: Havsbandet.
- Anka, Arne, 2012c. Dysfunktionella migrationsmönster bland måsfåglar i Malmköping med omnejd. I: *Mistluren* 71. S. 32–44.
- Anka, Arne, 2012e. Dysfunktionella migrationsmönster bland måsfåglar i Malmköping med omnejd. I: *Mistluren* 71. S. 32–44. <http://free.mistluren.se/pdf/dysmig01.pdf>.
- Anka, Arne, 2013. Passivt-aggressivt syndrom. I: *Mistluren* 72. <http://free.mistluren.se/artiklar/passaggr.html>. Hämtad 1.1.2015.
- Anka, Arne, 2014. *En quackares dagbok: vaga rännstensminnen*, vol. 2. Klassiska dagböcker 7. 2 uppl. Stockholm: Voghel.
- Anka, Arne, 2015. Monarkins upp- och nedgångar. I: *Nättidningen* 4. S. 7–14. <http://free.nattidningen.se/pdf/monupp01.pdf>. Hämtad 1.3.2015.
- Anka, Arne & Gås, Gertrud (red.), 1999. *Sjöfåglar i storstaden*. Göteborg: Havsbandet.
- Anka, Arne & Gås, Gertrud & Mås, Maja, 2006. *Med fjädrar och simhud i Vällingby*. Bevingade förortsstudier 6. Stockholm: Voghel.
- Anka, Arne m.fl., 2007. *Tippen som problem och resurs*. Stockholm: Bromma folkhögskolas förlag.
- Arnes blogg: Död åt måndagar!, u.å.. <http://arnesblogg.blogg.is/se/dod-at-mandagar.html>. Hämtad 1.1.2015.
- Collins, Adela Yarbro, 2007. *Mark: A Commentary*. Hermeneia. Minneapolis, MN: Fortress.
- Corvus, Carin, 2003. Kråkfåglar. I: *NE* 4. S. 235–236.
- Dahn, Karl, 1978. ὀπάω. I: Brown, Colin (red.), *New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 3. Exeter: Paternoster. S. 511–518.
- Duck, Donald, 1948. *A History of Myself: Nothing to Laugh at*. Buffalo, NY: Niagara Press.
- Dunn, James D. G., 1988. *Romans 1–8*. WBC 38A. Dallas, TX: Word Books.
- Dunn, James D. G., 1988. *Romans 1–8*. Word Biblical Commentary 38A. Dallas, TX: Word Books.
- Kazen, Thomas, 2013. *Scripture, Interpretation, or Authority? Motives and Arguments in Jesus' Halakic Conflicts*. WUNT 320. Tübingen: Mohr Siebeck.
- Kazen, Thomas, 2014. The Role of Disgust in Priestly Purity Law: Insights from Conceptual Metaphor and Blending Theories. I: *JLRS* 3. S. 62–92.
- Mås, Maja, 1999. Kloakfiske vid översvämning. I: Anka, Arne & Gås, Gertrud (red.), *Sjöfåglar i storstaden*. Göteborg: Havsbandet. S. 23–37.
- Perkins, PHEME, 2000. Ephesians. I: Keck, Leander E. (red.), *New Interpreter's Bible*, vol. 11. Nashville, TN: Abingdon. S. 351–466.
- Scoop, Olle, 2012. Kalabalik i Falun: ankor invaderade radiohuset. I: *Dagens Nyheter* 30.2.2012.
- Svahn, Sune S., 2005. Flyttfåglar. I: Anka, Arne m.fl. (red.), *Litet fågelllexikon*. Enköping: Twitter & Pick. S. 76–78.
- Trut, Tore, 1984. Att hålla eller inte hålla – det är frågan: en studie i talträngdhet. I: *Mistluren* 43. S. 435–458.
- Wright, David P., 1992. Unclean and Clean. I: *ABD* 6. S. 729–741.

Radio- och TV-program, föredrag, personlig kommunikation

Makt och maktlöshet. 2015. UR Play, Kunskapskanalen, 9 april, 15:30.

<http://urplay.se/Produkter/181494-Var-samiska-kamp-Makt-och-maktloshet>. Hämtad 1.7.2015.

Nordquist, Kjell-Åke, utbildningsledare vid Teologiska högskolan Stockholm, 2015. Intervju 13.11.2015.

Satyarhi, Kailash, 2015. How to make peace? Get angry [online]. TED talks, mars.

http://www.ted.com/talks/kailash_satyarhi_how_to_make_peace_get_angry. Access-datum 5 mars 2015.

UR Samtiden – Hur kan utåtagerande barn bemötas? 2011. Kunskapskanalen.

<http://uraccess.se/products/162607>. Hämtad 1.1.2015.

C2. Oxfordsystemet

Nedan anges några få bibliografiska exempel uppställda enligt Oxfordsystemet. Skillnaden består huvudsakligen i att årtalet anges på slutet, efter förlaget. Exempler bör räcka för att räkna ut hur de olika källorna i C1 ovan ska modifieras för att stämma med Oxfordsystemet.

Anka, Arne. *En quackares dagbok*. Stockholm: Voghel, 2012.

Duck, Donald. *A History of Myself: Nothing to Laugh at*. Buffalo, NY: Niagara Press, 1948.

Mås, Maja. Kloakfiske vid översvämning. I: Anka, Arne & Gås, Gertrud (red.), *Sjöfåglar i storstaden*. Göteborg: Havsbandet, 1999. S. 23–37.

Scoop, Olle. Kalabalik i Falun: ankor invaderade radiohuset. I: *Dagens Nyheter* 30.2.2012.

Trut, Tore. Att hålla eller inte hålla – det är frågan: en studie i talträngdhet. I: *Mistluren* 43 (1984). S. 435–458.

Thomas Kazen & Rikard Roitto 2015-03-10

Reviderad: Thomas Kazen & Kjell-Åke Nordquist 2015-12-07

Uppdaterad: Thomas Kazen 2018-11-30